

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1027

B.A./B.Sc. 1st Semester

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :—(1) Attempt FIVE questions.

(2) Question No.1 is compulsory.

1. Write within **two or three** lines about following music terms :

(a) Sangeet

(f) Mohalla

(b) Swar

(g) Rahao

(c) Naad

(h) Rababi

(d) Saptak

(i) Jawaari

(e) Jati

(j) Anhad naad

1×10=10

2. Discuss the development of Indian music during the Vedic period. 10

3. What are methods of tuning (Taan Pura) according to different Raags ? 10

4. Write in detail about the life sketch and the contribution of 'Taansen' towards Indian music. 10

5. Mention your views about "Ghorian" the folk singing style of Punjab. 10
6. Give the contribution of Sri Guru Nanak Dev Ji towards Indian music. 10
7. Give the description and notation of Dhrut Khayal in Raag Bilawal. 10
8. By giving the description write down the notation of Teen Taal in Ekgun and Dugun layakaries. 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਸੰਗੀਤ	(ਕ) ਮੁਹੱਲਾ
(ਅ) ਸਵਰ	(ਖ) ਰਹਾਓ
(ੲ) ਨਾਦ	(ਗ) ਰਬਾਬੀ
(ਸ) ਸਪਤਕ	(ਘ) ਜਵਾਰੀ
(ਹ) ਜਾਤੀ	(ਙ) ਅਨਹਦ ਨਾਦ

1×10=10

2. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

3. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿਊਨਿੰਗ (ਤਾਨਪੁਰਾ) ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਹਨ ? 10
4. ਤਾਨਸੇਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 10
5. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ 'ਘੋੜੀਆਂ' ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। 10
6. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ। 10
7. ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਵਿੱਚ ਦਰੁਤ ਖਿਆਲ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਅਤੇ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ। 10
8. ਇੱਕਗੁਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਤਾਲ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਕੁਲ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸਾਂਗੀਤਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲਿਯੋਂ ਕੋ ਦੋ ਯਾ ਤੀਨ ਪਕਿਤਯੋਂ ਮੇਂ ਵਯਕਤ ਕਰੋ :

(ਕ) ਸੰਗੀਤ

(ਬ) ਸੁਹਲਲਾ

(ਖ) ਸੁਰ

(ਛ) ਰਹਾਓ

(ਗ) ਨਾਦ

(ਜ) ਰਬਾਬੀ

(ਘ) ਸਪਤਕ

(ਝ) ਜਵਾਰੀ

(ਙ) ਜਾਤਿ

(ਞ) ਅਨਹਦ ਨਾਦ

1×10=10

2. वैदिक काल के दौरान भारतीय संगीत की प्रगति का वर्णन करें। 10
3. विभिन्न प्रकार के रागों के गायन के लिये तानपुरे को स्वर करने की क्या विधियाँ हैं ? 10
4. तानसेन के जीवन व्रत एवं भारतीय संगीत के प्रति योगदान को सविस्तार लिखें। 10
5. पंजाब के प्रसिद्ध लोक गायन रूप "घोड़ीयों" के बारे में अपने विचारों को व्यक्त करें। 10
6. भारतीय संगीत के प्रति श्री गुरु नानक देव जी के योगदान को स्पष्ट करें। 10
7. राग बिलावल का परिचय देते हुए ध्रुत ख्याल की बन्दिश को स्वरलिपीबद्ध करें। 10
8. तीनताल का परिचय देते हुए एकगुण और दुगुण लयकारियों में इसे ताल लिपीबद्ध करें। 10